

Dåb, fristelse og et budskab, der forandrede verden

Af Ruben Andersen-Hoel, leder af medborgercenteret Nordens Plads, Frederiksberg

Efter Jesus havde gået i anonymitet i mange år som tømrer i Nazaret, træder han for alvor ind i sit kald i 30-årsalderen. Han bliver døbt af Johannes Døber i den lille flod Jordan, han møder Djævelen under 40 dages faste ude i ørkenen, og derefter er han i et lille, støvet land klar til at prædike et budskab, der peger på en ny begyndelse for hele menneskeheden!

Tekstlæsning:

”I de dage skete det, at Jesus kom fra Nazaret i Galilæa og blev døbt af Johannes i Jordan. Straks da han steg op af vandet, så han himlene flænges og Ånden dale ned over sig som en due; og der lød en røst fra himlene: »Du er min elskede søn, i dig har jeg fundet velbehag!« Straks efter drev Ånden ham ud i ørkenen. Og i fyrre dage var han i ørkenen og blev fristet af Satan; han levede blandt de vilde dyr, og englene sørgede for ham. Efter at Johannes var blevet sat i fængsel, kom Jesus til Galilæa og prædikede Guds evangelium og sagde: »Tiden er inde, Guds Rige er kommet nær; omvend jer og tro på evangeliet!« ” (Markusevangeliet 1:9-15).

Fælles refleksion:

Hvad tænker du, når du hører/læser disse vers?

Indholdsglimt: Dåben er begyndelsen på noget nyt

I Markusevangeliet er der ingen forhistorie til Jesus. Ingen fødsels- eller barndomsfortællinger som i Lukas- eller Matthæusevangeliet. Vi hører i den første sætning, at dette er evangeliet (de gode nyheder) om Jesus, Guds søn, men vi møder ham først som voksen

Denne side må gerne kopieres og mangfoldiggøres, hvis det sker med kildehenvisning.

(vers 9), da han kommer ud i ørkenen til Johannes Døber. Historien begynder her ved dåben. Det fornemmer vi også ved, at de første ord i vers 9 lyder som begyndelsen på juleevangeliet: ”I de dage skete det ...” og ”Og det skete i de dage ...” (juleevangeliet i Lukasevangeliet 2).

I Markusevangeliet er det, som om Jesus først bliver født her. Fortællingen begynder ved dåben.

En dåb er en overgang til noget nyt. For at understrege det skaber Markus et ekko fra skabelshistorien. I begyndelsen står der, at ”Guds ånd svævede over vandene” (1. Mosebog kapitel 1:2). Ved Jesus’ dåb ser vi det igen: Guds ånd kommer over vandet og daler ned over Jesus som en due. Igen flænges himlen, ligesom der i skabelsesberetningen fortælles om, hvordan Gud skiller vandene og skaber himmelhvælvingen (1. Mosebog kapitel 1:6-8). Og ligesom Gud efter skabelsen så på det, han havde skabt, ”og han så, hvor godt det var” (1. Mosebog kapitel 1:31), så lyder hans stemme ved Jesus’ dåb: ”Du er min elskede søn, i dig har jeg fundet velbehag!”

Dåbsspørgsmålet (hvad, hvornår, hvordan og hvorfor) er et af de mest omdiskuterede – og splittende – spørgsmål i kirkehistorien, og det skal vi ikke gå dybt ind i nu. Men i alle tilfælde er dåben forbundet med ny skabning – ny begyndelse. Om det er et lille, nyfødt barn eller en voksen, som er ny i troen – vandet er symbolet på overgangen til noget nyt. Vandet er livgivende, men også dødbringende. Igen lyder ekkoet fra bibelhistorien:

- Noa bygger arken og alt oversvømmes. De retfærdige, Noa, familien og dyrene reddes, mens de onde drukner (1. Mosebog kapitel 7).
- Moses, der står ved Det Røde Hav og rækker staven ud, så Guds kraft deler vandet, og folket vandrer ud i friheden og lægger 400 års slaveri bag sig, mens egypterne drukner (2. Mosebog kapitel 14).
- Eller Aramæerkongens hærfører Na'aman, der var blevet spedalsk, men på gudsmanden Elisas bud gik ned og dyppede sig syv gange i floden Jordan (ja; den selvsamme som Jesus århundreder senere blev døbt i), hvorefter hans krop blev så rask

som en lille drengs, og han blev ren – mens sygdommen blev i vandet (2. Kongebog kapitel 5).

Og vi kunne tage endnu flere fortællinger med, men pointen er vist klar.

Uanset hvordan vi forstår Jesus' dåb, er den også begyndelsen på noget nyt: Det er her hans offentlige virke begynder og dermed det liv, som de fire evangelier skildrer. Fra det punkt begynder fantastiske fortællinger om menneskeliv, som forvandles for altid – fordi de bliver helbredt fra sygdom; løftet ind i fællesskaber, de var udelukket fra; får et nyt perspektiv på tilværelsen, som forandrer alt – eller ligefrem fordi de bliver opvækket fra de døde.

Fra dette punkt begynder Jesus at undervise og vende alt det, som folk tror, på hovedet, og han fortæller de mest fantastiske historier. Fra det her punkt er han dybest set på vej til Jerusalem, hvor det hele ender. I hvert fald for en stund inden alt igen bliver vendt på hovedet, og der kommer endnu en ny begyndelse. Men det er en helt anden undervisning, som vi gemmer til en anden gang.

Lige nu holder vi os til at konstatere, at den nye begyndelse for Jesus bliver til en ny begyndelse for mange mennesker. Dengang såvel som i dag.

Jesus fristes til at opgive sit kald

Det første, vi læser om i Jesus' nye, offentlige liv, er, at han efter at være kommet op af vandet går ud i ørkenen. Eller rettere; at han drives ud i ørkenen af Ånden – den Ånd, som dalede ned over ham i dåben. Nu er der nemlig noget, som driver Jesus. Hans liv og gerning har hele tiden et formål: At pege på Gud. Som i eventyrene er der en test, der skal bestås, inden han bliver sluppet løs. Han skal fristes i 40 dage (igen er der et ekko fra Det Gamle Testamente – der var 40 dage med regn, efter Noa gik ind i arken, og Moses var 40 år i ørkenen, inden han gik til Farao og krævede israelitternes frihed – to af de tydeligste tider med prøvelser i GT).

Hvad fristelserne består af, kan vi læse i Matthæusevangeliet kapitel 4. Der er tre prøver: Han testes på sine fysiske behov: Sulten. Han fristes på psyken: At vise sig frem og bevise, hvem han er. Og på det dybeste i enhver af os: At tage og misbruge magten. Han består alle tre prøver, og det vigtigste at sige er måske, at Jesus kender til det hele, som vi mennesker fristes af (og falder for) – uanset om det er fysiske, psykiske eller mellemmenneskelige begær efter tilfredsstillelse.

Budskabet, der forandrede verden

Og så hører vi for første gang Jesus sige noget i Markusevangeliet. Og typisk for Markus, som går lige til sagen uden omsvøb, opsummeres Jesus' hovedbudskab i én sætning. Her er det værd at bemærke, at Jesus jo ikke først og fremmest talte om sig selv. Når vi i dag taler om evangeliet, mener vi meget ofte det gode budskab om Jesus. Men når der her står, at han prædikede evangeliet, handler det om Guds rige. Det gør det stort set altid, når Jesus taler. Næsten alle lignelser begynder med: "Hvad skal jeg sammenligne Guds Rige med?" Eller: "Guds Rige er ligesom ..."

Efterhånden forstår vi, at Jesus er kongen i Guds rige, og dermed står han i midten af det, men hans hovedbudskab handler ikke først og fremmest om ham selv, selvom det centrerer sig om ham. Han siger altså: "Tiden er inde, Guds Rige er kommet nær; omvend jer og tro på evangeliet!"

For at forstå det lidt bedre skal vi vide lidt om tidsforståelsen på den tid. Det Nye Testamente er skrevet på græsk, og alle var dengang præget af en hellenistisk (dvs. græsk) tankegang. Grækerne har tre ord for tid: Kronos, som er den fortløbende tid (kronologisk). Æon, som er tidsperioder. Og kairos, som betyder noget i retning af afgørende øjeblikke. Hvis jeg bad dig om at optegne dit liv, ville du sikkert tegne en tidslinje (kronos), hvor der var nogle perioder (barndom, teenage-tid osv., som er delvist overlappende), og du ville helt sikkert kunne sætte nogle krydser for nogle afgørende begivenheder i dit liv, som haft stor betydning for, hvem du er, og hvordan dit liv har formet sig.

Det, Jesus siger, er: Tiden er inde (der er et afgørende øjeblik i historien lige nu), Guds rige er kommet nær (en ny tidsperiode er begyndt). Omvend jer (omvendelse hedder metanoia på græsk og betyder at skifte sind, og dermed menes en fundamental forandring af sind, hjerte eller livsanskuelse). Eller sagt på en anden måde: Hvis I tror på de gode nyheder, så vil I opleve en dybdegående forvandling af jeres selvforståelse og verdensbillede. En helt ny begyndelse.

Markus understreger i åbningen af sit evangelium, at med Jesus er en helt ny tid begyndt for hele menneskeheden. Guds riges tid er kommet. Her er spillereglerne anderledes, end de ellers har været. Markus bruger resten af sit evangelium til at forklare, hvad denne nye tid indebærer. Her er den mindste den største. Den, der giver, vil få. Vend den anden kind til, når du bliver slået. Her bliver de syge helbredt, de lamme går, og jøder og hedninger forenes som et nyt folk i troen på Jesus som Guds søn.

Det er i sandhed en ny begyndelse.

Take away-pointer:

1. Jesus' dåb bliver begyndelsen på hans offentlige virke. Dåben er – uanset hvordan vi forstår den – overgangen til noget nyt.
2. Jesus' liv bliver til nyt liv for mennesker – dengang og nu.
3. Jesus kender til de fristelser, vi møder.
4. Jesus' hovedbudskab handler om, at noget radikalt nyt er indtrådt i verden: Guds rige er kommet, og enhver, som tror, kan få en helt ny verdensforståelse.

Spørgsmål til videre samtale og refleksion

1. Hvad i skriftstedet lagde du særligt mærke til?
2. Hvordan har du oplevet nye begyndelser i dit liv?
3. Har troen været en ny begyndelse for dig? Har den åbnet for et nyt verdensbillede?
4. Har dåben været en ny begyndelse? Eller fået ny betydning?